

1 ANDRZEJ KOŁODZIEJ
2

3 INSTYTUT INŻYNIERII CHEMICZNEJ POLSKIEJ AKADEMII NAUK W
4 GLIWICACH. RYS HISTORYCZNY W 65 ROCZNICĘ POWSTANIA.

5 Instytut Inżynierii Chemicznej Polskiej Akademii Nauk, ul. Bałtycka 5, 44-100 Gliwice
6
7

8 1. WPROWADZENIE

9 W roku bieżącym przypada jubileusz 65-lecia istnienia Instytutu Inżynierii Chemicznej
10 Polskiej Akademii Nauk w Gliwicach. Z tej okazji postanowiłem napisać krótki artykuł do
11 instytutowego czasopisma „Prace Naukowe Instytutu Inżynierii Chemicznej Polskiej Akademii
12 Nauk”, którego mam zaszczyt być redaktorem. Ta historyczno-wspomnieniowa notatka
13 przedstawia zarys historii Instytutu – jego kolejne nazwy, siedziby, tematykę badawczą – lecz
14 moim zdaniem, jednostka naukowa to w pierwszej kolejności ludzie ją tworzący. To oni tworzą
15 naukę w znacznie większym stopniu, niż budynki czy aparatura badawcza – chociaż i one są
16 ważne. W latach władzy „słusznie minionej”, przy odcięciu – mniejszym lub większym – od
17 nauki świata zachodniego i technicznych możliwości badawczych, które tam były dostępne,
18 rola liderów nauki była szczególnie istotna. Tylko dzięki nim - ich wiedzy, zdolności, pasji,
19 zaangażowaniu - możliwe było utrzymanie pewnej łączności nauki polskiej z zachodnią,
20 zrozumienia chociażby tego, czego dotyczą tamtejsze badania i jaki jest ich cel. Młodemu
21 pokoleniu naukowców zapewne trudno zrozumieć, w jakich warunkach prowadzone były
22 badania w latach powojennych, do lat sześćdziesiątych, kiedy uzyskanie paszportu było często
23 nieosiągalne. Lata siedemdziesiąte były z kolei okresem z lepszym dostępem do aparatury i
24 nieco większymi możliwościami kontaktów; ale w latach osiemdziesiątych kryzys
25 ekonomiczny (oraz stan wojenny) znowu ograniczyły możliwości nauki.

26 Zaczynałem karierę naukową w latach osiemdziesiątych i wówczas codziennością była
27 nieopisana mizéria finansowa, nawet w zakresie niewymienialnej złotówki, nie mówiąc o
28 dewizach wymienialnych. Nauka polska była wówczas wyjątkowo uboga, w zestawieniu z
29 innymi branżami, naukowcy należeli do pariasów. Nawet w latach dziewięćdziesiątych nakłady
30 na naukę należały do najniższych w Europie, ówczesny kryzys finansowy utrudniał rozwój
31 jednostek naukowych i hamował dopływ młodych, zdolnych absolwentów wyższych uczelni.

32 To, czego dokonali założyciele Instytutu, a w szczególności profesorowie Tadeusz Hobler i
33 Andrzej Burghardt, w zestawieniu z ówczesnymi warunkami jest imponujące. Dlatego
34 pozwoliłem sobie nazwać ich „ojcami-założycielami” Instytutu. Pod ich kierownictwem
35 rozwinęła się niemal cała kadra naukowa Instytutu, która w nim pracowała w ciągu tych 65 lat.

36 Tekst ten poświęcam ludziom, których praca przyczyniła się do rozwoju Instytutu.
37

2. POWSTANIE INSTYTUTU, NAZWA SIEDZIBY

Instytut Inżynierii Chemicznej Polskiej Akademii Nauk w Gliwicach został powołany w roku 1958 jako Zakład Inżynierii Chemicznej i Konstrukcji Aparatury Polskiej Akademii Nauk w Gliwicach z inicjatywy członka rzeczywistego PAN profesora Tadeusza Hoblera. Celem działalności Zakładu było prowadzenie badań w dziedzinie inżynierii chemicznej celem rozszerzenia i znacznego rozwinięcia naukowych podstaw projektowania i budowy aparatury chemicznej.

W okresie początkowym, do roku 1964, Zakład w zasadzie nie miał własnej siedziby. Profesor Tadeusz Hobler kierował w tym czasie Katedrą Inżynierii i Konstrukcji Aparatury Chemicznej na Wydziale Chemicznym Politechniki Śląskiej, a prace badawcze Zakładu wykonywane były w suterenach Katedry, mieszczącej się w budynku tzw. Szarej Chemii w Gliwicach, przy ul. M.Strzody (rys. 1). W roku 1964 Zakład przeniósł się do bardzo skromnych pomieszczeń w budynku przy ul. Górnych Wałów w Gliwicach, jednak większość aparatury badawczej pozostawała w suterenach Katedry Inżynierii i Konstrukcji Aparatury Chemicznej.

Rys. 1. Pierwsze siedziby Zakładu Inżynierii Chemicznej i Konstrukcji Aparatury PAN w Gliwicach: Szara Chemia (po lewej) i budynek przy ul. Górnych Wałów 26 (po prawej).

Rys. 2. Budynek Instytutu przy ul. Bałtyckiej 5 w Gliwicach (po lewej); po prawej fragment hali technologicznej.

1 W roku 1968 utworzono Centrum Badań Naukowych Polskiej Akademii Nauk w
2 Województwie Katowickim z siedzibą w Zabrze. Zakład Inżynierii Chemicznej i Konstrukcji
3 Aparatury PAN w Gliwicach został wkrótce włączony w strukturę Centrum, podobnie, jak
4 większość placówek PAN na Śląsku. Tym samym pracownicy Zakładu stali się pracownikami
5 Centrum, a samodzielność zakładu została w pewnym stopniu ograniczona. Centrum
6 rozwiązano w 1975 roku, i od tego czasu Zakład działał już samodzielnie.

7 W roku 1975 Zakład przeniósł się do nowego budynku przy ul. Bałtyckiej 5 w Gliwicach
8 (rys. 2), zaprojektowanego w oparciu o wcześniejsze koncepcje profesora Hoblera. Zakład
9 uzyskał obszerną halę technologiczną, której wyposażenie (obejmujące m.in. kocioł parowy,
10 sprężarki, pompy próżniowe) umożliwiało prowadzenie badań w skali półtechnicznej. W tym
11 czasie znacząco powiększyła się liczba pracowników Zakładu. W roku 1984 Zakład uzyskał
12 status instytutu i przyjął nazwę Instytut Inżynierii Chemicznej Polskiej Akademii Nauk.
13 Instytut posiadał zarazem prawa doktoryzowania w zakresie inżynierii chemicznej.
14 Dysponował już wtedy kadrą naukowo-badawczą liczącą 30 pracowników, w tym 8
15 pracowników samodzielnych.

16 3. LUDZIE TWORZĄCY INSTYTUT

17 Kluczowa dla funkcjonowania i rozwoju Zakładu, a następnie Instytutu, była jego kadra
18 naukowo-badawcza. W pierwszej kolejności wymienić tu należy kolejnych dyrektorów, z
19 których każdy niewątpliwie odcisnął swój ważny ślad na drodze rozwoju naukowego i
20 organizacyjnego Instytutu. Prezentacja sylwetek dyrektorów to zarazem zarys historii Instytutu
21 działającego pod ich kierownictwem: rozwoju kadry naukowej, zakresu badań, bazy
22 materialnej, a także napotykaných problemów. Również samodzielna kadra naukowa miała
23 swój znaczący wkład w rozwój Instytutu. W poniższym tekście ograniczono się do krótkiego
24 przedstawienia tylko tych pracowników, którzy, pracując przez szereg lat w Instytucie, uzyskali
25 tytuł profesora. Większość z nich zapoczątkowała nowe kierunki badawcze i tym samym
26 wywarła znaczący wpływ na dzisiejszy stan Instytutu.

28 3.1. DYREKTORZY INSTYTUTU

30 Rys. 3. Poczest dyrektorów Instytutu. Od lewej: prof. dr inż. Tadeusz Hobler, prof. dr hab. inż.
31 Andrzej Burghardt, prof. dr hab. inż. Krzysztof Warmuziński, dr inż. Manfred Jaschik, dr hab. inż.
32 Marek Tańczyk.
33
34

Profesor Tadeusz Hobler

Pierwszym dyrektorem Zakładu Inżynierii Chemicznej i Konstrukcji Aparatury Polskiej Akademii Nauk w Gliwicach został w 1958 roku prof. Tadeusz Hobler. Warto tu przytoczyć kilka szczegółów biografii tego nietuzinkowego człowieka i uczonego, którego losy w szczególności sposób splatają się z losami naszej ojczyzny.

Profesor Tadeusz Hobler urodził się w 1899r. w Samborze. Po zdaniu matury w 1917r. wstąpił do Legionów, gdzie ukończył Szkołę Podchorążych. Znalazł się na froncie włoskim, gdzie wstąpił do tworzącej się tam armii polskiej (Armata Polacca in Italia), z którą następnie przeszedł do Francji. Do Polski wrócił z armią generała Hallera. Walczył z bolszewicką Rosją jako dowódca baterii 1. Pułku Artylerii Polowej. Za okazane męstwo został odznaczony dwoma Krzyżami Walecznych, Odznaką Internowania (legionistów na Węgrzech) oraz Medalem Niepodległości.

Po demobilizacji w 1921r. odbył studia wyższe na Wydziale Mechanicznym Politechniki Lwowskiej, uzyskując w 1924 r. dyplom inżyniera mechanika. Bezpośrednio po studiach został kierownikiem tworzącego się biura konstrukcyjnego przemysłu azotowego. Do 1931r. pracował nad projektem nowo budowanego zakładu azotowego w Mościcach. W tym okresie prof. Hobler opracował wiele nowych koncepcji i rozwiązań dla przemysłu azotowego, konwersji gazu wodnego oraz produkcji azotanu amonu. Wiele z tych rozwiązań uzyskało patenty krajowe i zagraniczne.

Po wybudowaniu zakładów azotowych w Mościcach w 1931 r. podjął pracę w firmie "Dr Collet - Ingenieur Conseil" w Paryżu, a następnie w firmie „Hydro-Nitro” w Genewie (europejskiej ekspozyturze amerykańskiej firmy "Nitrogen-Engng. Corp."). W tym okresie był autorem wielu projektów instalacji azotowych dla odbiorców europejskich. Opracował oryginalne rozwiązanie procesowe i konstrukcyjne instalacji do produkcji kwasu azotowego pod ciśnieniem, znane do dziś pod nazwą metody HNH (Hydro-Nitro-Hobler). Uzyskał 42 patenty w wielu krajach na całym świecie. Po powrocie do Polski w 1938r. został dyrektorem technicznym Fabryki Związków Azotowych w Mościcach. Prof. Hobler zaliczał się w tym czasie do światowej czołówki wybitnych ekspertów i twórców przemysłu azotowego.

Po wybuchu wojny w latach 1939-1941 przebywał w okupowanym przez Sowieców Lwowie, prowadząc wykłady na Politechnice Lwowskiej. Po wkroczeniu Niemców ukrywał się do końca okupacji. W tym okresie opracował monografię pt.: "Metoda obliczania urządzeń absorpcyjnych". Po wojnie utworzył zakład projektowo-konstrukcyjny "Główne Biuro Inwestycji i Odbudowy". Swoje dawne patenty przekazał do dyspozycji rządu polskiego nieodpłatnie, wyjednując zarazem zrzeczenie się roszczeń finansowych przez firmę Hydro-Nitro.

We wrześniu 1949r., po uzyskaniu tytułu naukowego profesora nadzwyczajnego, został powołany na stanowisko profesora nadzwyczajnego w Politechnice Śląskiej i objął kierownictwo Katedry Inżynierii Chemicznej na Wydziale Chemicznym, opracowując programy studiów dla nowych specjalizacji „Inżynieria Chemiczna” oraz „Budowa Aparatury i Urządzeń Przemysłu Chemicznego”, w przyszłości kierunku studiów "Inżynieria Chemiczna i Procesowa". Po pewnym czasie katedra została przeniesiona na Wydział Mechaniczny Energetyczny pod nazwą „Katedra Inżynierii i Konstrukcji Aparatury Chemicznej”. Wysiłki prof. Hoblera dla stworzenia silnego zaplecza badawczego zaowocowały utworzeniem w 1958 r. Zakładu Inżynierii Chemicznej i Konstrukcji Aparatury PAN pod Jego kierownictwem.

1 Tematyka prowadzonych w Zakładzie badań w tym okresie obejmowała głównie zagadnienia
2 transportu ciepła, dyfuzyjnego transportu masy oraz konstrukcji aparatury chemicznej.
3 Ukoronowaniem wieloletnich badań prof. Hoblera, obejmujących zagadnienia transportu ciepła
4 i dyfuzyjnego transportu masy, są książki "Ruch ciepła i wymienniki" oraz "Dyfuzyjny ruch
5 masy i absorbery", wielokrotnie wydawane i tłumaczone na języki angielski, rosyjski i czeski.
6 Dorobek naukowy prof. Hoblera to łącznie 10 monografii i ponad 100 publikacji naukowych.
7 Profesor Tadeusz Hobler był dyrektorem Zakładu do 1969 roku; zmarł w roku 1975.

8 9 ***Profesor Andrzej Burghardt.***

10 W roku 1969 kierownictwo Zakładu objął profesor Andrzej Burghardt. W Zakładzie
11 kontynuowano badania zagadnień związanych z transportem ciepła i masy oraz nowych
12 rozwiązań aparatury chemicznej. Równocześnie profesor Burghardt zapoczątkował intensywne
13 prace z dziedziny inżynierii reaktorów chemicznych, w szczególności opracowywanie modeli
14 reaktorów. W dalszym okresie, już w latach osiemdziesiątych, podjęto prace nad adsorpcyjnymi
15 i membranowymi procesami rozdziału mieszanin, dynamiką procesów oraz prace dotyczące
16 ochrony środowiska, odnawialnych źródeł energii i inżynierii bioprosesowej. Postępujący
17 rozwój kadry naukowej, a zwłaszcza wzrost liczby samodzielnych pracowników naukowych,
18 doprowadziły do uzyskania praw doktoryzowania w zakresie dyscypliny inżynieria chemiczna
19 i zarazem statusu instytutu naukowego PAN pod nazwą Instytutu Inżynierii Chemicznej PAN
20 w 1984 roku. Pomimo ogromnego kryzysu gospodarczego i finansowego, w tym okresie
21 podjęto pierwsze wysiłki skomputeryzowania Instytutu.

22 Profesor Andrzej Burghardt urodził się w 1928 roku. Ukończył studia na Wydziale
23 Chemicznym Politechniki Śląskiej w 1954 roku w specjalności inżynieria chemiczna. Obok
24 pracy w Biurze Projektów Przemysłu Koksochemicznego "Koksoprojekt" w Zabrze, prowadził
25 pracę naukowo-dydaktyczną jako asystent w Katedrze Inżynierii i Konstrukcji Aparatury
26 Politechniki Śląskiej w Gliwicach, gdzie w 1962 roku obronił doktorat pod kierunkiem
27 profesora Tadeusza Hoblera. W 1964r. uzyskał habilitację na Wydziale Chemicznym
28 Politechniki Śląskiej. W roku 1966 profesor Andrzej Burghardt przeniósł się do Zakładu
29 Inżynierii Chemicznej i Konstrukcji Aparatury PAN, gdzie objął funkcję zastępcy kierownika
30 Zakładu ds. naukowych. W roku 1971 profesor Andrzej Burghardt uzyskał tytuł profesora. W
31 okresie swojej pracy naukowej otrzymał tytuł Doktora Honoris Causa Politechniki Śląskiej i
32 Politechniki Wrocławskiej, od roku 1983 był członkiem-korespondentem PAN, a od roku 1991
33 członkiem rzeczywistym. Był redaktorem, członkiem rad redakcyjnych i recenzentem wielu
34 czasopism naukowych, takich jak Inżynieria Chemiczna i Procesowa, Chemical Engineering
35 and Procesing, Industrial and Engineering Chemistry Research, Canadian Journal of Chemical
36 Engineering. Był wielokrotnym przewodniczącym Komitetu Inżynierii Chemicznej i
37 Procesowej PAN.

38 Dorobek naukowy profesora Burghardta obejmuje łącznie 7 monografii oraz 160 publikacji
39 w prestiżowych czasopismach naukowych. Jego prace były wielokrotnie cytowane w
40 czasopismach o zasięgu światowym, a opracowana metodyka obliczeń optymalizacyjnych
41 reaktorów chemicznych przedstawiona została w czterech zagranicznych monografiach. Jego
42 zainteresowania naukowe skupiały się głównie na teorii i modelowaniu reaktorów
43 chemicznych. Jest on niewątpliwie twórcą polskiej szkoły inżynierii reaktorów chemicznych.
44 Główne dzieło profesora Burghardta to, napisana wspólnie z Panią profesor Grażyną

1 Bartelmus, dwutomowa monografia „Inżynieria reaktorów chemicznych”, dzieło wysoko
2 cenione nie tylko pośród polskich, lecz także światowych opracowań dotyczących tematyki
3 reaktorowej.

4 Profesor Andrzej Burghardt poświęcał wiele uwagi rozwojowi młodej kadry naukowej.
5 Przez szereg lat prowadził wykłady na Politechnice Śląskiej i na Politechnice Wrocławskiej.
6 Wypromował 8 doktorów, z których dwoje uzyskało stopień doktora habilitowanego (Ludgarda
7 Buzek, Waldemar Krajewski), a czworo (Andrzej Gawdzik, Krzysztof Warmuziński, Grażyna
8 Bartelmus, Andrzej Kołodziej) uzyskało tytuł profesora.

9 Profesor Burghardt pracował w Instytucie do 2019 roku, kiedy, wobec pogarszającego się
10 stanu zdrowia, odszedł na emeryturę. Zmarł w 2020 roku. Obecnie kontynuujemy Jego dzieło,
11 niestety, już bez Niego.

12 Jako ostatni doktorant Profesora Andrzeja Burgharda, i zarazem ostatni z Jego
13 wychowanków, który uzyskał tytuł profesora, czuję się uprawniony do napisania o Nim kilku
14 osobistych słów. Profesor Burghardt był, przez całe niemal moje „naukowe życie”,
15 najważniejszą postacią polskiej inżynierii chemicznej, niekwestionowanym autorytetem
16 naukowym, zwłaszcza w dziedzinie inżynierii reaktorów chemicznych. Przy swojej wysokiej
17 pozycji naukowej był zarazem człowiekiem dostępnym dla młodych pracowników naukowych.
18 Jako Jego doktorant, zawsze miałem do Niego dostęp; czasami wołał odłożyć na bok sprawy
19 administracyjne Instytutu, a podyskutować ze mną, wówczas młodym asystentem, o
20 problemach naukowych. Po latach mogłem z nim podyskutować o mojej habilitacji. Żył nauką;
21 każdy, kto tylko naprawdę chciał rozwijać swoją wiedzę, mógł liczyć na Jego przychylność i
22 pomoc. Był dla nas autorytetem naukowym i moralnym. Zarazem był bardzo wesołym
23 człowiekiem, uczestniczył w instytutowych imprezach, opowiadał dowcipy. Prowadził
24 aktywny, sportowy tryb życia do późnego wieku. Był erudytą, można było z Nim dyskutować
25 na niemal każdy temat, z różnorodnych dziedzin nauki, na tematy historyczne i wszelkie inne.

26 ***Profesor Krzysztof Warmuziński.***

27
28 Od roku 2003 funkcję dyrektora Instytutu pełnił wychowanek profesora Burgharda, prof.
29 dr hab. inż. Krzysztof Warmuziński, dotychczasowy zastępca dyrektora do spraw naukowych.

30 Krzysztof Warmuziński urodził się 9 czerwca 1947 roku w Gliwicach. W roku 1970
31 ukończył studia na Wydziale Chemicznym Politechniki Śląskiej i podjął pracę w Instytucie. W
32 roku 1979 uzyskał, pod opieką prof. Burgharda, stopień doktora, a dziesięć lat później doktora
33 habilitowanego. W 1999 roku otrzymał tytuł profesora. Całe życie zawodowe i naukowe
34 Profesor Warmuziński związał z Instytutem Inżynierii Chemicznej PAN.

35 Dorobek naukowy Profesora Krzysztofa Warmuzińskiego obejmuje takie zagadnienia
36 badawcze, jak ruch masy i związane z nim zjawiska powierzchniowe, reakcje chemiczne,
37 separacja mieszanin gazowych metodami adsorpcyjnymi i membranowymi. Zajmował się
38 zagadnieniami ograniczania emisji gazów cieplarnianych. Jako ekspert Intergovernmental
39 Panel on Climate Change (IPCC) uczestniczył w opracowaniu Raportu Specjalnego na temat
40 wpływu dwutlenku węgla na zmiany klimatyczne. Wypromował 4 doktorów.

41 Profesor Warmuziński aktywnie uczestniczył w pracach Komitetu Inżynierii Chemicznej i
42 Procesowej Polskiej Akademii Nauk oraz międzynarodowych organizacji i komitetów
43 naukowych. Był znaną osobistością w międzynarodowym środowisku naukowym, zajmującym
44 się zagadnieniami inżynierii chemicznej i ochrony środowiska. W uznaniu jego zasług

1 Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej uhonorował go Krzyżem Kawalerskim Orderu
2 Odrodzenia Polski.

3 Profesor Krzysztof Warmuziński zmarł po krótkiej chorobie w 2019 roku. Jego śmierć była
4 dla nas wielkim zaskoczeniem. Inżynieria chemiczna w Polsce utraciła tym samym wybitnego
5 uczonego.

6 ***Doktor Manfred Jaschik.***

7 Po niespodziewanej śmierci profesora Warmuzińskiego dyrektorem Instytutu został w 2019
8 roku dr inż. Manfred Jaschik, wieloletni zastępca dyrektora do spraw technicznych.

9 Doktor Manfred Jaschik urodził się 30 maja 1962 roku w Gliwicach. Praktycznie cała jego
10 działalność zawodowa związana była z Instytutem Inżynierii Chemicznej Polskiej Akademii
11 Nauk w Gliwicach, gdzie w 1986 roku rozpoczął pracę po ukończeniu studiów na Wydziale
12 Chemicznym Politechniki Śląskiej. W 1994 roku uzyskał z wyróżnieniem stopień doktora nauk
13 technicznych, promotorem Jego pracy doktorskiej był profesor Jerzy Buzek.

14 W swojej działalności naukowej dr Jaschik zajmował się zagadnieniami związanymi z
15 odsiarczaniem gazów, krystalizacją, procesami separacji i oczyszczania mieszanin gazowych.
16 Jest autorem i współautorem około 90 publikacji. Dużą wagę przykładał do praktycznego
17 zastosowania wyników badań. Jest współautorem 5 patentów, 4 wdrożeń i kilkunastu prac
18 wykonanych na potrzeby przemysłu. W swojej pracy zawodowej działał z ogromnym
19 zaangażowaniem.

20 W latach 2005-2019 pełnił funkcję zastępcy dyrektora Instytutu ds. technicznych. W tym
21 czasie zdobył znaczne środki finansowe i przeprowadził, trwający kilka lat, kompleksowy
22 remont budynków Instytutu, w zasadzie pierwszy od jego powstania. Budynki zostały
23 ocieplone, wszystkie pomieszczenia całkowicie wyremontowane, wręcz odmienione. Sala
24 konferencyjna i czytelnia, pełniąca między innymi rolę sali posiedzeń Rady Naukowej,
25 otrzymały nowy wystrój. Unowocześnione zostały też laboratoria. Dr Jaschik poświęcił tym
26 remontom kilka lat wyjątkowej pracy. Doktor Manfred Jaschik potrafił połączyć swoją
27 działalność naukową z absorbującą pracą na stanowisku zastępcy dyrektora Instytutu. Był
28 aktywnym przełożonym, troszczącym się o losy Instytutu i jego pracowników.

29 Manfred Jaschik był człowiekiem niezwykle odważnym i zdecydowanym. Pomimo ciężkiej
30 choroby, z którą walczył już od dłuższego czasu, kontynuował pracę w Instytucie. Po
31 niespodziewanej śmierci prof. Warmuzińskiego zdecydował się kandydować na stanowisko
32 Dyrektora Instytutu. Sytuacja Instytutu była wtedy trudna tak pod względem finansowym, jak
33 i kadrowym – kilku samodzielnych pracowników naukowych przeszło w tym okresie na
34 emeryturę. Doktor Jaschik przeprowadził w Instytucie udaną reorganizację i wydawało się już,
35 że największe problemy mamy za sobą.

36 Doktor Manfred Jaschik zmarł w 2020 roku, przeżywszy zaledwie 58 lat. Odszedł od nas
37 naukowiec, dyrektor, ale przede wszystkim przyjaciel.

38 ***Profesor Marek Tańczyk.***

39 Dr hab. inż. Marek Tańczyk urodził się w 1964 roku w Mikołowie. W latach 1984-1989
40 studiował na Wydziale Mechanicznym Energetycznym Politechniki Śląskiej w Gliwicach. Od
41 1990 roku pracuje nieprzerwanie w Instytucie Inżynierii Chemicznej PAN w Gliwicach. W
42 roku 1997 obronił doktorat pod opieką prof. Krzysztofa Warmuzińskiego, a w 2019 roku
43
44

1 uzyskał tytuł doktora habilitowanego. Od tego czasu pracuje w Instytucie na stanowisku
2 profesora Instytutu. Podczas pracy naukowej zajmował się problematyką separacji gazów przy
3 użyciu takich technik, jak adsorpcja zmiennociśnieniowa i separacja membranowa, a także
4 utylizacją metanu kopalnianego, emitowanego z powietrzem wentylacyjnym kopalń do
5 atmosfery.

6 Po wyborze doktora Manfreda Jaschika na stanowisko Dyrektora Instytutu, profesor
7 Tańczyk objął funkcję zastępcy dyrektora do spraw naukowych. Po śmierci doktora Manfreda
8 Jaschika profesor Marek Tańczyk został dyrektorem Instytutu i pełni tę funkcję do chwili
9 obecnej.

10 Dyrekcja została znacznie zmniejszona; zmniejszyła się też liczba pracowników, w tym
11 naukowych. Kadra została znacząco odmłodzona, a zespół stał się bardziej zintegrowany.
12 Dotychczasowe podziały na pracownie formalnie nie zniknęły, lecz zmienił się ich charakter,
13 pracownicy nawiązali pomiędzy sobą ściślejszą współpracę, tworzone są nowe,
14 interdyscyplinarne tematy, uzyskiwane nowe projekty badawcze.

15 3.2. WIELOLETNI ZASTĘPCY DYREKTORA INSTYTUTU

16
17 Poniżej przedstawiłem pokrótce sylwetki dwóch zasłużonych dla Instytutu osób, doktorów
18 Antoniego Dubisa i Mieczysława Jaroszyńskiego. Obaj przez wiele lat pełnili funkcje
19 zastępców dyrektora Instytutu, obaj też przyczynili się do jego rozwoju.

20 ***Doktor Antoni Dubis.***

21
22 Doktor Antoni Dubis urodził się w Krośnie w 1939 roku. W 1963 roku ukończył studia na
23 Wydziale Mechanicznym Energetycznym Politechniki Śląskiej w Gliwicach. W latach 1963 –
24 1966 pracował w mieszczącym się w Gliwicach Biurze Konstrukcyjnym Fabryki Kotłów w
25 Raciborzu. Od 1966 roku pracował w Instytucie (wówczas Zakładzie Inżynierii Chemicznej i
26 Konstrukcji Aparatury PAN) w Gliwicach. W 1973 roku obronił doktorat, którego promotorem
27 był profesor Tadeusz Hobler. Zajmował się wówczas problematyką wymiany ciepła.

28 Już podczas budowy nowej siedziby Zakładu przy ulicy Bałtyckiej w Gliwicach dr Antoni
29 Dubis zaangażował się w problemy, związane z tą inwestycją, a także z wyposażeniem i
30 wykończeniem budynku oraz organizacją zaplecza technicznego. Instytut przeniósł się do
31 nowej siedziby w 1975 roku, w tym też okresie doktor Dubis został zastępcą dyrektora do spraw
32 technicznych. Pełnił tę funkcję aż do przejścia na emeryturę w 2004 roku. Przez cały ten czas
33 aktywnie uczestniczył w badaniach naukowych.

34 Doktor Antoni Dubis zmarł w 2014 roku.

35 Doktor Dubis był człowiekiem bardzo przyjaznym i życzliwym. Był człowiekiem
36 skromnym, bardzo oszczędnym, dążył do maksymalnego wykorzystania wszystkich
37 materiałów i urządzeń, co było szczególnie istotne podczas kryzysu lat osiemdziesiątych.

38 ***Doktor Mieczysław Jaroszyński.***

39
40 Doktor Mieczysław Jaroszyński urodził się w 1938 roku w Sokalu. Studiował na Wydziale
41 Mechanicznym Energetycznym Politechniki Śląskiej w Gliwicach w latach 1956 – 1962,
42 następnie pracował w Zakładach Aparatury Chemicznej Metalchem w Gliwicach. W 1964 roku

1 przeniósł się do Instytutu (wówczas Zakładu Inżynierii Chemicznej i Konstrukcji Aparatury
2 PAN) w Gliwicach. W 1969 roku obronił pracę doktorską, promotorem której był profesor
3 Tadeusz Hobler. Doktor Jaroszyński przez wiele lat kierował zespołem, zajmującym się
4 problemami ruchu masy. Przez całą swoją karierę naukową prowadził badania dyfuzyjnego
5 ruchu masy i hydrodynamiki kolumn wypełnionych, był w tej tematyce niekwestionowanym
6 autorytetem.

7 W 2020 roku doktor Mieczysław Jaroszyński, przy pogarszającym się stanie zdrowia,
8 odszedł na emeryturę. Zmarł w 2022 roku.

9 Był człowiekiem bardzo pracowitym, perfekcjonistą, dążącym do doskonałości. Doktor
10 Jaroszyński zajmował się również zagadnieniami prawnymi, przepisami i regulaminami. Miało
11 to duże znaczenie zwłaszcza podczas transformacji ustrojowej lat 90., kiedy gwałtownie
12 zmieniały się różnorodne przepisy, sposoby finansowania nauki. W tym okresie, w 1993 roku
13 doktor Jaroszyński został zastępcą dyrektora Instytutu do spraw ogólnych, zajmował się
14 zagadnieniami finansowymi, prawnymi i organizacyjnymi, nie zaniedbując pracy naukowej.
15 Brał udział w wielu projektach badawczych, w tym w projekcie europejskim.
16

17 3.3. PRZEWODNICZĄCY RADY NAUKOWEJ INSTYTUTU

18 Ważną rolę w działalności Instytutu odgrywa Rada Naukowa, a zwłaszcza jej
19 przewodniczący. Do Rady Naukowej należą wszyscy samodzielni pracownicy naukowcy
20 Instytutu, kilku przedstawiciele młodszych pracowników naukowych, a także członkowie
21 Polskiej Akademii Nauk oraz zaproszeni naukowcy z innych jednostek naukowych, zwykle
22 wybitne osobistości świata nauki. Stało się zwyczajem, że Przewodniczący Rady Naukowej
23 jest przedstawicielem innej jednostki, wybitnym naukowcem. Pierwszym Przewodniczącym
24 Rady Naukowej został profesor Roman Koch z Politechniki Wrocławskiej. Pełnił tę funkcję do
25 roku 2003, kiedy zastąpił go profesor Leon Troniewski z Politechniki Opolskiej, związany od
26 lat z Instytutem, doktorant prof. Hoblera. Od roku 2015 do chwili obecnej Przewodniczącym
27 Rady Naukowej jest profesor Stanisław Ledakowicz z Politechniki Łódzkiej.

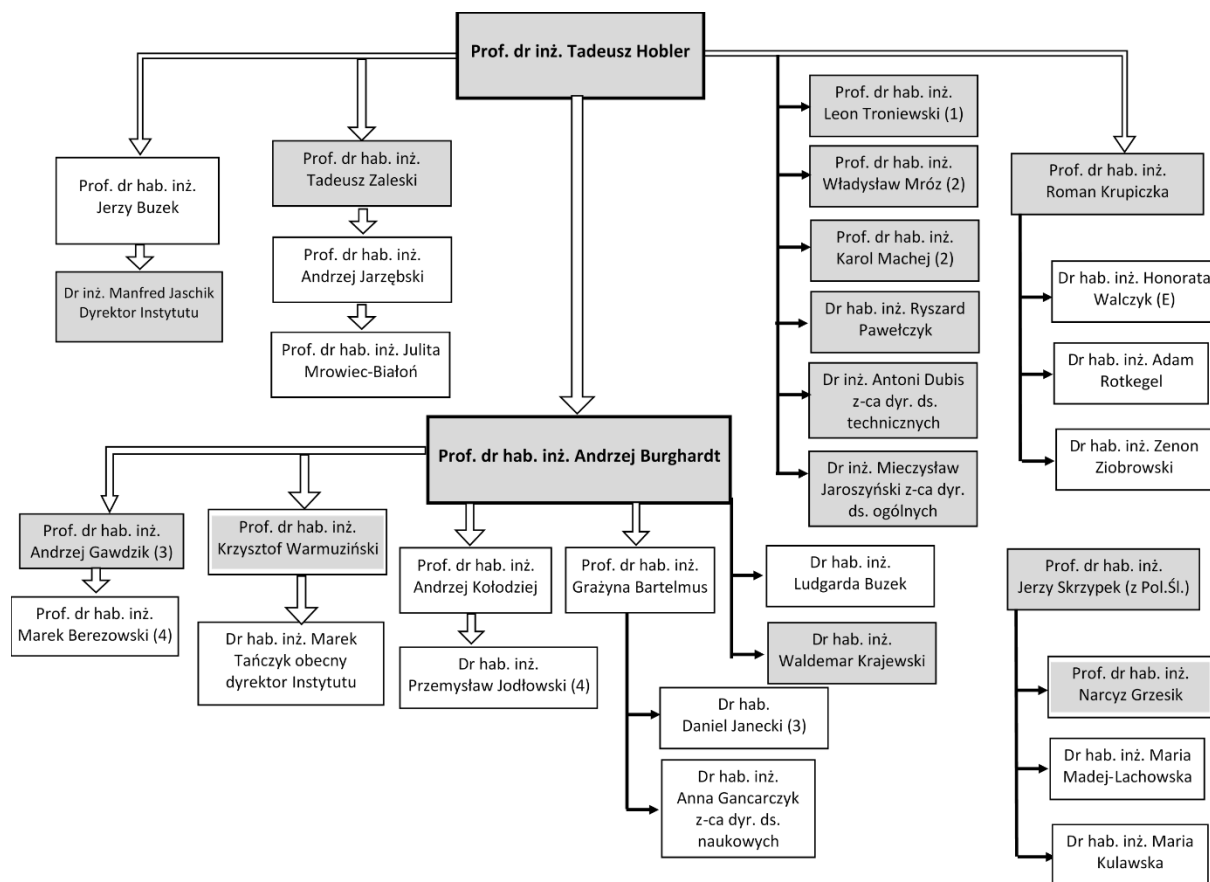
28 Rys. 4. Przewodniczący Rady Naukowej Instytutu. Od lewej: profesor Roman Koch, profesor Leon
29 Troniewski, profesor Stanisław Ledakowicz.

2 Spośród grona samodzielnych pracowników naukowych Instytutu szczególnie wyróżnić
3 trzeba grupę profesorów tytularnych. Są to wybitni naukowcy, związani z Instytutem przez
4 wiele lat, najczęściej przez cały, lub niemal cały, okres pracy zawodowej. Niemal wszyscy w
5 okresie swojej pracy naukowej kierowali zespołami badawczymi. Wywarli oni zdecydowanie
6 duży wpływ na rozwój Instytutu, jego dorobek publikacyjny i pozycję w nauce polskiej.
7 Zapoczątkowali oni tematy badawcze, które przez wiele lat były prowadzone w Instytucie lub
8 są nadal kontynuowane. W poniższym opisie podkreślono pewną kontynuację pokoleniową:
9 najczęściej zasłużeni dla Instytutu profesorowie byli wychowankami „poprzednich pokoleń”
10 naukowców, którzy stworzyli i następnie rozwijali Zakład Inżynierii Chemicznej i Konstrukcji
11 Aparatury PAN, przekształcony później w Instytut Inżynierii Chemicznej PAN.

12 Na rys. 5 przedstawiono swego rodzaju „drzewo genealogiczne” Instytutu. Ujęto tu przede
13 wszystkim zależność promotor-doktorant, oznaczoną strzałkami. Jest to rysunek niekompletny,
14 nie podano wszystkich doktorantów, a jedynie tych, którzy przez wiele lat byli związani z
15 Instytutem lub uzyskali wyższe stopnie naukowe, a także pełnili funkcje dyrektorów (co
16 zaznaczono przy ich nazwiskach). Wiele z tych osób już nie żyje, pola z ich nazwiskami są
17 wycieniowane. Oznaczono odpowiednimi numerami tych, którzy przez znaczną część kariery
18 pracowali, lub też pracują obecnie, w innych jednostkach. Podkreślić należy, że niektórzy
19 doktoranci, pracując w innych jednostkach, utrzymują nadal żywy kontakt z Instytutem, jak np.
20 dr hab. inż. Przemysław Jodłowski (Politechnika Krakowska) czy dr hab. Daniel Janecki
21 (Uniwersytet Opolski).

22 Z rysunku wynika jednoznacznie ogromna rola odegrana przez „ojców-założycieli”
23 Instytutu, profesorów Hoblera i Burgharda. To ich wychowankowie przez wiele lat kierowali
24 Instytutem i obecnie stanowią w zasadzie całą jego samodzielną kadre, choć często w którymś
25 z rzędu „pokoleniu naukowym”. Na rysunku widoczne są grupy utworzone przez kolejne
26 pokolenia wychowanków; takie grupy zapoczątkowali m.in. profesor Tadeusz Zaleski (profesor
27 Andrzej Jarzębski i profesor Julita Mrowiec-Białoń) czy profesor Roman Krupiczka (dr hab.
28 Honorata Walczyk, dr hab. Adam Rotkegel i dr hab. Zenon Ziobrowski). Profesor Jerzy
29 Skrzypek obronił doktorat poza Instytutem, na Politechnice Śląskiej, jednak i on pozostawił po
30 sobie w Instytucie wychowanków.

31 Poniżej przedstawiono sylwetki wybranych profesorów, którzy wywarli znaczny wpływ na
32 działalność Instytutu.

1
2 Rys. 5. „Drzewo genealogiczne” Instytutu. Oznaczenia - cyfra w nawiasie oznacza, że pracuje, lub
3 przez większą część kariery pracował, na: (1) – Politechnice Opolskiej; (2) – Politechnice Śląskiej; (3)
4 – Uniwersytecie Opolskim; (4) – Politechnice Krakowskiej. Zacienionymi polami oznaczono osoby
5 zmarłe.
6

7 **Profesor Tadeusz Zaleski.**

8 Profesor Tadeusz Zaleski urodził się we Lwowie w roku 1921, a egzamin dojrzałości zdał
9 w Przemyślu w 1939 roku, w przededniu wojny. Po klęsce wrześniowej przedostał się do
10 Francji i wstąpił do Wojska Polskiego. Po klęsce Francji został internowany w Szwajcarii.
11 Rozpoczął studia na uniwersytecie w Winterthur, lecz wkrótce podjął - nieudaną niestety -
12 próbę przedostania się do Anglii. Pozostał we Francji, pracował jako robotnik i podjął walkę
13 we francuskim ruchu oporu.

14 Po powrocie do Polski podjął studia na Wydziale Chemicznym Politechniki Śląskiej,
15 kończąc je w 1955 roku. Podczas studiów został zaangażowany jako asystent, prowadził zajęcia
16 z matematyki, związał się wtedy (do 1960 roku) z Katedrą matematyki na Wydziale
17 Mechanicznym, kierowaną przez prof. Mochnackiego. Od roku 1960 został adiunktem na
18 Wydziale Chemicznym, a w 1965 roku przeszedł do Zakładu Inżynierii Chemicznej i
19 Konstrukcji Aparatury PAN. W roku 1965 obronił pracę doktorską, której promotorem był prof.
20 Tadeusz Hobler. W 1970 roku otrzymał stopień doktora habilitowanego, a w 1979 roku tytuł
21 profesora.

22 Profesor Tadeusz Zaleski interesował się głównie wymianą ciepła, w tym konstrukcjami i
23 modelowaniem wymienników zwartych. Pod Jego kierownictwem powstała pracownia

1 zastosowań matematyki w inżynierii chemicznej, w której zapoczątkowano numeryczne
2 rozwiązywanie zaawansowanych modeli matematycznych wymienników ciepła.

3 Profesor Zaleski zapamiętany został jako człowiek bardzo ciepły, życzliwy zwłaszcza w
4 stosunku do młodszych pracowników, którym często służył swoją ogromną wiedzą
5 matematyczną. Wesoły, dowcipny, słynął z nieco staroświeckiej galanterii wobec pań. Profesor
6 Zaleski odszedł na emeryturę z początkiem lat dziewięćdziesiątych, zmarł w 1992 roku po
7 ciężkiej chorobie. Jego badania kontynuował profesor Andrzej Jarzębski.

8 9 ***Profesor Andrzej Jarzębski.***

10 Profesor Andrzej Jarzębski urodził się w 1947 roku. Studiował na Akademii Górniczo –
11 Hutniczej w latach 1965-1971. W 1971 roku rozpoczął pracę w Instytucie na stanowisku
12 asystenta, pod kierunkiem prof. Zaleskiego. Doktorat, którego promotorem był prof. Tadeusz
13 Zaleski, obronił na Wydziale Chemicznym Politechniki Śląskiej w 1974 roku. Tam też uzyskał
14 habilitację w 1979 roku. W tym okresie swojej kariery naukowej profesor Jarzębski zajmował
15 się modelowaniem wymienników ciepła oraz przepływami płynów nienewtonowskich.
16 Przebywał w tym czasie na dłuższym stażu naukowym w Wielkiej Brytanii.

17 W roku 1992 profesor Jarzębski otrzymał tytuł profesora. W latach 80. zaczął się
18 interesować procesami biotechnologicznymi. W latach 90. zajął się zagadnieniami
19 nanotechnologicznymi, w tym nanomateriałami porowatymi i nanocząstkami w
20 zastosowaniach katalitycznych. Od 1997 roku był zatrudniony, równoległe z zatrudnieniem w
21 Instytucie, na Wydziale Chemicznym Politechniki Śląskiej, gdzie pełnił szereg funkcji:
22 kierownika Katedry Inżynierii Chemicznej i Procesowej, prodziekana do spraw naukowych,
23 wreszcie dziekana Wydziału. Jest wychowawcą wielu młodych pracowników naukowych,
24 promotorem doktoratów. W kierowanych przez niego zespołach kilku pracowników uzyskało
25 kilka habilitacje, a także tytuły profesorskie. Człowiek o wielkiej wiedzy, szerokich
26 horyzontach, erudyta, zawsze chętnie służył, i nadal służy w Instytucie pomocą młodszym
27 współpracownikom.

28 29 ***Profesor Julita Mrowiec-Białoń***

30 Profesor Julita Mrowiec-Białoń ukończyła Wydział Chemiczny Politechniki Śląskiej, gdzie
31 w latach 1979 – 1994 pracowała na stanowisku specjalisty. W roku 1995 podjęła pracę w
32 Instytucie w zespole profesora Andrzeja Jarzębskiego. W 1998 roku pod jego kierunkiem
33 obroniła na Wydziale Chemicznym Politechniki Śląskiej doktorat, a w 2008 roku uzyskała
34 także stopień doktora habilitowanego. W 2021 roku otrzymała tytuł profesora. Równocześnie,
35 w latach 2009 - 2022 pracowała na Wydziale Chemicznym Politechniki Śląskiej. Obecnie
36 pracuje nadal w Instytucie, gdzie - obok pracy naukowej - angażuje się również w działalność
37 organizacyjną. Od lat pełni funkcję zastępcy Przewodniczącego Rady Naukowej Instytutu. W
38 latach 2015 – 2019 pełniła funkcję zastępcy dyrektora Instytutu do spraw naukowych. Po
39 śmierci profesora Krzysztofa Warmuzińskiego przez okres kilku miesięcy pełniła obowiązki
40 dyrektora Instytutu.

41 Profesor Julita Mrowiec-Białoń zajmuje się inżynierią otrzymywania porowatych
42 nanomateriałów do zastosowań w procesach sorpcyjnych i katalitycznych. W ostatnich latach
43 obiektem jej badań są przepływowe, monolityczne mikroreaktory. Jest współautorką wielu prac
44 naukowych. Była promotorem dwóch doktoratów.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43

Profesor Roman Krupiczka

Profesor Roman Krupiczka urodził się w 1930 roku w Warszawie. Studia ukończył w 1955 roku na Wydziale Chemicznym Politechniki Śląskiej w Gliwicach. W latach 1955 – 64 pracował jako projektant w Biurze Projektów „Prosynchem” w Gliwicach, gdzie był głównym projektantem wielu instalacji przemysłowych, jak np. odzysku metanolu w wytwórni „Terylen”, redestylacji olejów ciężkich czy destylacji frakcji benzen-toluen-ksylen.

Równocześnie pogłębiał swoją wiedzę teoretyczną. Pod kierunkiem Profesora Tadeusza Hoblera uzyskał stopień doktora nauk technicznych na Wydziale Mechanicznym Energetycznym Politechniki Śląskiej.

W 1966 roku podjął pracę w Zakładzie Inżynierii Chemicznej i Konstrukcji Aparatury PAN w Gliwicach na stanowisku adiunkta, wiążąc z nim całą swoją dalszą karierę zawodową i naukową.

W roku 1970 uzyskał stopień doktora habilitowanego, a w kolejnym roku został kierownikiem zespołu badawczego oraz objął stanowisko zastępcy dyrektora Instytutu ds. naukowych, które pełnił do 1990 roku. W 1984 roku uzyskał tytuł profesora.

W swej pracy naukowej profesor Roman Krupiczka zajmował się takimi zagadnieniami, jak transport ciepła i masy (szczególnie w układach wieloskładnikowych, we współpracy z prof. A. Burghardtem), intensyfikacja procesów wymiany ciepła, separacja mieszanin ciekłych i gazowych metodami membranowymi. Prowadził również szereg prac o charakterze aplikacyjnym, np. badania rur ożebrowanych, opracowanie nowej konstrukcji reaktora katalitycznego, opracowanie kondensatora do desublimacji bezwodnika ftalowego. Był autorem ponad 100 publikacji w renomowanych czasopismach polskich i zagranicznych oraz 7 patentów. Był promotorem 7 obronionych prac doktorskich.

W roku 2018 Profesor Krupiczka zakończył pracę zawodową w Instytucie Inżynierii Chemicznej PAN. Jego praca naukowa została uhonorowana szeregiem odznaczeń państwowych i nagród zespołowych.

Profesor Roman Krupiczka zmarł w roku 2019.

Był miłośnikiem turystyki górskiej i narciarstwa, któremu oddawał się do późnych lat życia. Czynnie uprawiał pływanie. Zawsze uśmiechnięty, chętnie dzielił się swoim doświadczeniem naukowym z młodszymi pracownikami.

Profesor Jerzy Buzek

Profesor Jerzy Buzek urodził się w 1940 roku. Maturę uzyskał w Chorzowie w 1957 roku, a w 1963 roku ukończył Wydział Mechaniczny Energetyczny Politechniki Śląskiej. W 1963 roku rozpoczął pracę w Zakładzie Inżynierii Chemicznej i Konstrukcji Aparatury PAN w Gliwicach. W 1969 roku obronił, pod opieką naukową profesora Tadeusza Hoblera, pracę doktorską z zagadnień dyfuzyjnego ruchu masy. W tym początkowym okresie kariery naukowej zajmował się problematyką ruchu masy, w tym także rektyfikacją oraz absorpcją z reakcją chemiczną. W 1980 roku otrzymał stopień doktora habilitowanego za badania konwekcji komórkowej podczas absorpcji z reakcją chemiczną. W latach siedemdziesiątych prowadził zajęcia dydaktyczne na Politechnice Śląskiej. W latach osiemdziesiątych zajął się aktualną wówczas problematyką odsiarczania spalin, pochodzących z elektrowni węglowych,

1 i opracował zmodyfikowaną metodę prowadzenia takiego procesu. Metoda ta została
2 opatentowana i wdrożona w Elektrowni Rybnik.

3 W roku 1996 został zastępcą dyrektora instytutu do spraw naukowych i pełnił tę funkcję do
4 1997 roku, kiedy został desygnowany na stanowisko Prezesa Rady Ministrów.

5 Profesor Jerzy Buzek angażował się w działalność społeczną i polityczną. W okresie tak
6 zwanej „Pierwszej Solidarności” w latach 1980-1981 organizował i był pierwszym
7 przewodniczącym komórki NSZZ Solidarność w Instytucie, należał do władz krajowych NSZZ
8 Solidarność i przewodniczył pierwszemu zjazdowi Związku w 1981 roku. W 1997 roku został
9 premierem z ramienia Akcji Wyborczej Solidarność. Od tego czasu jego kontakty z Instytutem,
10 chociaż oczywiście z konieczności ograniczone, trwały nadal przy różnych okazjach.

11 Człowiek wielkiej pracowitości i pasji, którą potrafił zarazić innych, pełen szacunku i
12 życzliwości do drugiego człowieka. Koledzy, współpracownicy, podwładni mogli zawsze
13 liczyć na Jego pomoc. Dobry duch Instytutu, łagodził spory, zażegnywał konflikty, a zarazem
14 doskonały kompan na wszelkich imprezach instytutowych.

15 ***Profesor Grażyna Bartelmus***

16 Profesor Grażyna Bartelmus jest wychowanką i wieloletnią współpracownicą profesora
17 Andrzeja Burghardta, pod jego przewodnictwem uzyskała doktorat. Była też w obszarze
18 inżynierii reaktorów chemicznych, w szczególności bioreaktorów, kontynuatorką prac
19 profesora Burghardta.

20 Profesor Grażyna Bartelmus ukończyła studia na Wydziale Chemicznym Politechniki
21 Śląskiej w Gliwicach ze specjalnością inżynieria chemiczna. Od 1969 roku podjęła pracę w
22 zakładzie Inżynierii Chemicznej i Konstrukcji Aparatury PAN w Gliwicach. W 1977 roku
23 obroniła doktorat pod kierunkiem profesora Andrzeja Burghardta. W 1992 roku uzyskała
24 stopień doktora habilitowanego na Wydziale Chemicznym Politechniki Śląskiej. W 2004 roku
25 otrzymała tytuł profesora.

26 W roku 2003 została zastępcą dyrektora Instytutu do spraw naukowych, którą to funkcję
27 pełniła do roku 2015. Od momentu uzyskania habilitacji w 1992 roku kierowała własnym
28 zespołem badawczym. Profesor Grażyna Bartelmus przez wiele lat prowadziła również zajęcia
29 dydaktyczne oraz badania naukowe na wyższych uczelniach, w tym na Politechnice Śląskiej i
30 Politechnice Wrocławskiej. Jednak najdłużej była związana z Uniwersytetem Opolskim, gdzie
31 przez wiele lat prowadziła wykłady z inżynierii reaktorów chemicznych i bioreaktorów na
32 Wydziale Przyrodniczo-Technicznym.

33 Podczas pierwszego etapu swojej kariery naukowej prof. Grażyna Bartelmus zajmowała się
34 zagadnieniami transportu masy i hydrodynamiki w reaktorach chemicznych, w szczególności
35 we współprądowych reaktorach trójfazowych ze złożem stałym, co było przedmiotem Jej
36 rozprawy habilitacyjnej. W późniejszym okresie zainteresowała się bioreaktorami, ze
37 szczególnym akcentem na zagadnienia ochrony środowiska, w tym usuwania lotnych
38 zanieczyszczeń organicznych z powietrza. Opracowane w tym celu rozwiązania zostało
39 opatentowane i uzyskało liczne nagrody i wyróżnienia.

40 Pani profesor Bartelmus była promotorem czterech obronionych doktoratów. Przez szereg
41 lat była redaktorem naczelnym czasopisma „Prace Naukowe Instytutu Inżynierii Chemicznej
42 Polskiej Akademii Nauk w Gliwicach”. Pani profesor Grażyna Bartelmus zakończyła pracę w
43 Instytucie w 2019 roku i przeszła na emeryturę.
44

1 Została zapamiętana jako osoba dbającą o rzetelność naukową, wymagająca wobec siebie i
2 współpracowników, ale równocześnie życzliwa i zainteresowana drugim człowiekiem. Jej
3 wciąż żywe kontakty z byłymi współpracownikami potwierdzają trwałość nawiązanych więzi.
4

5 ***Profesor Andrzej Kołodziej***

6 Profesor Andrzej Kołodziej urodził się w 1957 roku w Chorzowie, tam też zdał w 1976 roku
7 maturę. W latach 1976-1981 studiował na Wydziale Chemicznym Politechniki Śląskiej. W
8 1981 roku rozpoczął pracę w Biurze Projektów i Dostaw Inwestycyjnych „Metalchem” w
9 Gliwicach, gdzie ściśle współpracował z profesorem Andrzejem Jarzębskim nad problematyką
10 produkcji karbidu; był to wspólny projekt Zakładu Inżynierii Chemicznej i Konstrukcji
11 Aparatury PAN oraz BPiDI „Metalchem”. W 1983 roku przeniósł się do Zakładu Inżynierii
12 Chemicznej i Konstrukcji Aparatury PAN, gdzie podjął pracę w grupie problemowej zjawisk
13 dyfuzyjnych, kierowanej przez doktora Mieczysława Jaroszyńskiego. Realizował badania
14 dynamiki trójfazowych reaktorów współprądowych i z tego zagadnienia obronił w 1989 roku
15 pracę doktorską, której promotorem był profesor Andrzej Burghardt. W latach
16 dziewięćdziesiątych zajmował się badaniami energii słonecznej i kolumn wypełnionych, w tym
17 tak zwanych wypełnień katalitycznych, stosowanych w destylacji reaktywnej. Pod koniec lat
18 90. rozpoczął badania strukturalnych reaktorów katalitycznych; z tej tematyki uzyskał w 2010
19 roku habilitację na Wydziale Chemicznym Politechniki Śląskiej. Opublikował ponad 100
20 publikacji naukowych i dwie monografie, wypromował trzech doktorów. W 2020 roku
21 otrzymał tytuł profesora nauk inżynieryjno–technicznych. Od 2010 roku pracuje także na
22 Wydziale Budownictwa Politechniki Opolskiej, prowadząc zajęcia z inżynierii materiałowej.

23 W latach 2012-2020 profesor Andrzej Kołodziej kierował w Instytucie zespołem,
24 badającym różnorodne warianty katalitycznych reaktorów strukturalnych. W tym zespole
25 obroniono w tym okresie dwie prace doktorskie (plus jedną – interdyscyplinarną – na Wydziale
26 Chemii Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie), a także jedną pracę habilitacyjną (dr hab.
27 inż. Anna Gancarzyk, która obecnie kieruje zespołem).

28 29 ***Profesor Jerzy Skrzypek***

30 Profesor Jerzy Skrzypek urodził się w 1942 roku. W 1964 r. ukończył Wydział Chemiczny
31 Politechniki Śląskiej w Gliwicach. W latach 1964-1970 był zatrudniony na Wydziale
32 Chemicznym Politechniki Śląskiej jako asystent w Katedrze Ciężkiej Syntezy Organicznej,
33 kierowanej przez doc. dr hab. inż. Alfreda Hopfingera. Po wydarzeniach marcowych w 1968
34 roku doc. Hopfinger został zwolniony i opuścił Polskę. W tej sytuacji profesor Skrzypek obronił
35 w roku 1970 pracę doktorską pod kierunkiem doc. dr inż. Dionizego Gasztycha.

36 Od 1970 roku był zatrudniony w Zakładzie Inżynierii Chemicznej i Konstrukcji Aparatury
37 PAN w Gliwicach na stanowisku adiunkta. Stopień doktora habilitowanego uzyskał w 1974
38 roku, a profesorem nauk technicznych został w roku 1988. Podczas pracy w Instytucie kierował
39 zespołem zajmującym się kinetyką, termodynamiką i modelowaniem katalitycznych procesów
40 chemicznych, w szczególności syntezą metanolu, wyższych alkoholi oraz estryfikacją. W
41 latach 1990 – 1999 kilkakrotnie pełnił funkcję zastępcy dyrektora Instytutu do spraw
42 naukowych.

1 Dorobek naukowy profesora Skrzypka to ponad 100 publikacji naukowych. Był
2 współautorem kilku książek, spośród których wyróżnić należy monografię „Methanol
3 Synthesis”. Był promotorem i recenzentem wielu doktoratów.

4 Profesor Jerzy Skrzypek zmarł po ciężkiej chorobie w 2012 roku

5 Był żywo zainteresowany pracą każdego członka licznego zespołu, w codziennym
6 kontakcie. Był osobą życzliwą i serdeczną, przy jednoczesnym zachowaniu dystansu
7 właściwego przełożonemu.

9 ***Profesor Narcyz Mirosław Grzesik***

10 Profesor Narcyz Mirosław Grzesik urodził się w 1953 roku w Krakowie, tam też zdał w
11 1973 roku egzamin dojrzałości. W 1978 roku ukończył chemię na Politechnice Krakowskiej.
12 Pod kierunkiem prof. Skrzypka w roku 1980 obronił doktorat na Politechnice Krakowskiej, a
13 w 1990 roku uzyskał habilitację na Politechnice Śląskiej. Przebywał na kilkuletnim stażu
14 naukowym w Japonii. W 1990 roku otrzymał tytuł profesora nauk technicznych.

15 W Instytucie Inżynierii Chemicznej PAN zatrudniony został w 1991 roku, chociaż już
16 wcześniej współpracował z Instytutem, w szczególności z profesorem Skrzypkiem. W
17 Instytucie zajmował się głównie zagadnieniami kinetyki reakcji katalitycznych. Równocześnie
18 pracował w Krakowie na Wydziale Technologii Żywności Uniwersytetu Rolniczego, gdzie
19 jego zainteresowania naukowe koncentrowały się na reologii produktów spożywczych.

20 Był promotorem kilku prac doktorskich w Instytucie i na Uniwersytecie Rolniczym. Kilku
21 Jego doktorantów uzyskało stopień doktora habilitowanego. W 2019 roku przeszedł na
22 emeryturę wobec pogarszającego się stanu zdrowia. Jako emeryt, jeszcze w 2021 roku był
23 promotorem doktoratu, obronionego w Instytucie.

24 Zmarł po długiej chorobie w 2023 roku. Zapamiętamy go jako człowieka niezwykle
25 skromnego, uśmiechniętego, a przy tym wybitnie uzdolnionego naukowca.

26 4. ZAKOŃCZENIE

27
28 Oczywiście, przedstawiona powyżej kadra naukowa jest niekompletna. Obejmuje ona –
29 takie bowiem założenie poczyniłem – tylko dyrektorów Instytutu oraz profesorów tytularnych,
30 którzy uzyskali tytuł podczas wieloletniej pracy w Instytucie. Brakuje tu wielu profesorów oraz
31 doktorów habilitowanych, którzy przeszli do innych jednostek. Większość z nich jest jednak
32 wymieniona na rys. 5.

33 Dane dotyczące kariery naukowej oraz życiorysu przedstawionych tu profesorów
34 zaczerpnąłem z akt osobowych, przechowywanych w archiwum Instytutu, a także z notatek
35 wspomnieniowych, opublikowanych na stronie internetowej Instytutu oraz w czasopiśmie
36 „Prace Naukowe Instytutu Inżynierii Chemicznej PAN”. Chciałem tu przedstawić nie tylko
37 oficjalny, suchy opis kariery, dokonań i zainteresowań naukowych, lecz także kilka cech
38 osobistych, nadać „pomnikowym” postaciom wielkich profesorów bardziej ludzki charakter.
39 Nie zawsze było to możliwe, o starszych profesorach często nikt już nie pamięta, na przykład
40 zabrakło takich osobistych wspomnień o profesorze Tadeuszu Hoblerze. Pomogło mi wielu
41 obecnych pracowników Instytutu, a także wielu emerytowanych, za co im serdecznie dziękuję.
42 W kilku miejscach posłużyłem się własnymi wspomnieniami. Cóż, zupełnie niedawno byłem

1 najmłodszym pracownikiem naukowym, potem najmłodszym doktorem, doktorem
2 habilitowanym, wreszcie najmłodszym profesorem, lecz teraz jestem jednym z trzech
3 pracowników o najdłuższym w Instytucie stażu pracy. Nie napisałem takich osobistych uwag
4 o sobie i o innych, wciąż jeszcze pracujących profesorach. Mam nadzieję, że napisze je już ktoś
5 inny, może w artykule z okazji siedemdziesiątej rocznicy powstania Instytutu.
6